

Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület

2017. évi kutatási jelentés

Összeállította:
Bauer Márton

Budapest, 2018. február 12.

Tartalom

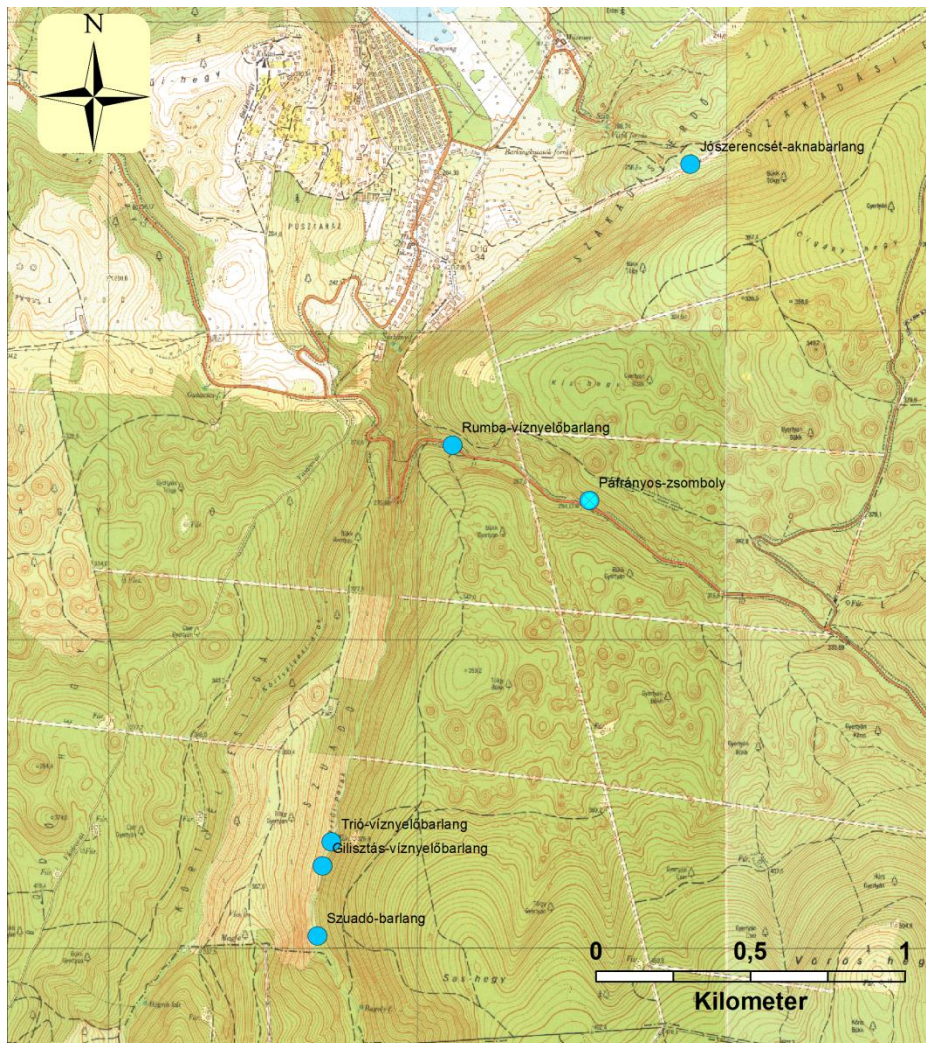
1. Bevezetés.....	3
A 2017. évben nem kutatott barlangok listája.....	5
1. Szúadó-barlang (4120-69).....	5
2. Gilisztás-barlang (4120-70)	5
3. Rumba-víznyelőbarlang (4120-92).....	5
4. Jószerencsét-aknabarlang (4120-97).....	5
5. Páfrányos-zsomboly (még nincs kataszteri száma)	5
Tételes feltáró kutatásaink 2017-ben a Trió-barlangban.....	6
1.1. A 2016. év végi állapot	6
1.2. Kutatótábor 2017. február 3-5.....	7
Kutatási eredmények 2017-ben.....	9
Kutatási koncepciónk a 2018. évre	13

1. Bevezetés

A Szegei Karszt- és Barlangkutató Egyesület (továbbiakban SZKBE) 2017. évre az alábbi karsztobjektumokra rendelkeztelt feltáró kutatási engedéllyel (1. ábra):

- Szuadó-barlang (4120-69)
- Trió-barlang (4120-71)
- Gilisztás-barlang (4120-70)
- Rumba-víznyelőbarlang (4120-92)
- Jószerencsét-aknabarlang (4120-97)
- Páfrányos-zsomboly (még nincs kataszteri száma)

Az engedélyt a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség adta ki 709-6/2012 iktatószámú határozatával, melynek hatályát a 1833-6/2013 iktatószámú határozat 2017.12.31-re módosította.

1. ábra. A 709-6/2012-es határozatban foglalt karsztobjektumok, melyre 2017-ben érvényes kutatási engedélye volt az Egyesületnek

Az SZKBE az 1990-es évek közepétől foglalkozik a Szuadó-völgyi és a Vízfő-forrás környezetében lévő barlangokkal és azok feltárásával. Eddigi kutatásainak köszönhetően 3 fokozottan védett barlangot tárt fel a Szuadó-völgyben. Ezek Délről Északra haladva a völgyben a következők: Szuadó-barlang, Gilisztás-barlang, Trió-barlang. Ezen felül a közhiteles barlangnyilvántartáshoz, 2000-es évek első évtizedének elején/közepén készített legfrissebb kataszterezés, a Mészégető-források barlangjának szintén 2000-es első évtizedének közepén történt továbbkutatása és számos kisebb barlang feltárása köthető az SZKBE tevékenységéhez.

Az SZKBE barlangfeltárás fő célja továbbra is a Vízfő-barlangrendszerének a megismerése és ennek az országosan is kiemelkedő rendszernek a további feltárása. Az eddigi eredmények és a jövőbeni feltárási eredmények nagyban segítenek megismerni és megismertetni a Nyugat-Mecsek karsztfejlődését, hidrológiáját és barlangvilágát. A kutatások során a már ismert járatszakaszok dokumentálása, állapotuk megóvása és a védett értékek megőrzése is céljaink közt szerepelt.

2017-ben feltáró barlangkutatót kizárólag a Trió-barlangban végeztünk.

A 2017. évben nem kutatott barlangok listája

1. Szuadó-barlang (4120-69)

A 2017. évben kizárólag novemberben történt bejárás, mely alapján jelentős változás a barlangban nem volt tapasztalható a korábbi állapotához képest.

2. Gilisztás-barlang (4120-70)

A Gilisztás-barlang jelenleg a Szuadó-völgy aktív víznyelője. Jelenlegi állapotában a barlang igen árvízveszélyes. A barlang mesterséges bejáratát többször is kitakarítottuk, hogy a patak vize akadálytalanul tudjon a barlangba áramlani ezáltal biztosítva, hogy az ne folyjék tovább a Trió-barlangba. A Gilisztás-barlangban, ugyan sem feltáró jellegű, sem pedig tudományos kutatás nem történt, egyesületünk egy alkalommal állapotfelmérő túrát tett. Ez alapján lényeges változás a barlangban az előző évekhez képest nem tapasztalható. A barlangba beépített létrák továbbra is kiváló állapotban vannak.

3. Rumba-víznyelőbarlang (4120-92)

Egyesületünk 2017-ben nem volt lent a Rumba-barlangban. A barlang bejárata nehezen megközelíthető lett a sűrű növényzettől, illetve a 2005-ben beépített beton kútgyűrűk mellett természetes üregek nyíltak, melyek potenciálisan a Rumba-barlangra nyílnak rá.

4. Jószerencsét-aknabarlang (4120-97)

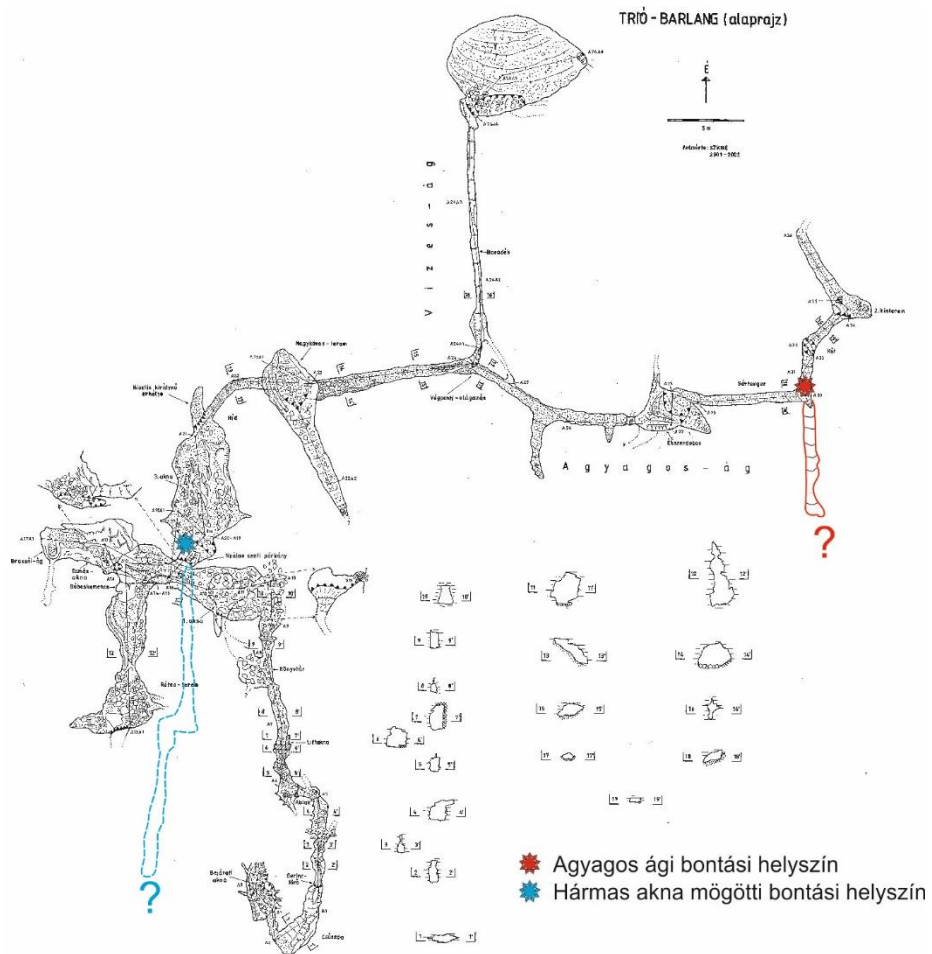
Egyesületünk 2017-ben nem volt lent a Jószerencsét-aknabarlangban. Ugyanakkor 2018. januárjában egy tervezett bejárás megghiúsult, mivel a barlangban lévő alapcsavarok olyan mértékben korrodálódtak, hogy azok kötéltechnikai közlekedésre alkalmatlanok, életveszélyesek. A barlang bejárata nehezen nyitható! Javasolt az ilyen módon lezárt barlangokat évente egy-két alkalommal kinyitni és a zárszerkezetet megtisztítani.

5. Páfrányos-zsomboly (még nincs kataszteri száma)

Egyesületünk 2017-ben nem volt lent a Páfrányos-zsombolyban. Feltehetőleg a barlang bejárata már 2015-ben összedőlhetett.

Tételes feltáró kutatásaink 2017-ben a Trió-barlangban (4120-71)

1.1. A 2016. év végi állapot

2. ábra. A 2016. évi bontási eredmények a Trió-barlangban (méretarányos, de nem pontos vázlatrajz)

1.2. Kutatótábor 2017. február 3-5.

RÉSZTVEVŐK:

Ács-Kovács Milán, Ájpli Ádám, Baráth Melinda, Barta Károly, Bauer Márton, Bereczky Bence, Bognár Csengele, Borsos Veronika, Csépe-Muladi Beáta, Csépe Zoltán, Csurka Mária, Fazekas Klaudia, Füstös Bendegúz, Füstös Zoltán, Gera Dániel, Gheorghita Péter, Jákri Barnabás, Janics István, Janics Tamás, Kerezsi Réka, Kézér Dávid, Kis Kovács Viktória, Kis Martin, Kószó Ádám, Lajos Dóra, Prikler Borbála Ágnes, Prikler György, Schubert Gábor, Szabó Dorottya, Szendrő Miklós, Szilágyi Kata, Szilágyi Zoltán, Tarnai Tamás, Teleki Blanka, Teleki Júlia, Tóth Marian, Tóthné Molnár Ágnes, Varga Benjámín, Varga Rita, Zágon Andor, Zámbó Csilla.
(összesen 41 fő).

A 2017. év első kutatási alkalmán, a nagy létszám lehetővé tette, hogy párhuzamosan több barlangban is terepbejárást, illetve feltáró kutatást végezzünk.

2017. február 3. (Péntek)

A kutató alkalmat megelőző időszakban vékony hótakaró fedte a Nyugat-Mecseki Karszt területét. A február 2-i műszakig erre a vékony hótakaróra több mint 20 mm meleg eső esett (http://www.met.hu/idojaras/aktualis_idojaras/napijelentes/), mely jelentős olvadást és így a felszíni és felszín alatti vízfolyások áradását idézte elő.

22 óra tájban 17 fővel indultunk meg a Mecsek Házából a Trió-barlang Agyagos-ági és Hármaskő-akna mögötti járatainak bontására. Mintegy 50 perc alatt elértünk a barlangokhoz. A Gilisztás-barlang mesterséges bejáratának 2/3-a be volt fagyva, így nem volt képes minden vizet elnyelni ott, de a víz utat talált magának az épített bejárat mellett. A gát aljában ugyanakkor néhány 10 liter/perces vízhozammal szivárgott a víz a Trió-barlang felé, mely a barlang bejáratánál belépett a barlangba.

A barlangban jelentős vízzel találkoztunk. Az Ablaktól folyamatos vízfolyás volt. Az Egyes-akna fölött nagyobb vízhozammal találkozott, így a létrákon ömlött a víz. A Hármaskő-akna mögötti járatban, a szokásostól nagyobb vízfolyást most sem tapasztaltunk, ugyanakkor mire odáig elértünk a társaság annyira elázott, hogy a tervezett bontást elhalasztottuk. Az Agyagos-ági végponton sem történt meg a tervezett depózás.

A műszak eredményei, megfigyelései:

- Az Egyes-akna fölötti omladékból nagyobb vízhozamú vizek fakadtak, mint az ismert járatból.

- A Hármas-akna mögötti patak vízhozama nem reagált az áradásra.
- A Kút alatti ideiglenes depót a szivárgó vizek lejjebb mosták, így a tervezett depóműszak feleslegessé is vált.

2017. február 4. (Szombat)

(Trió délelőtti műszak)

Az előző napi tapasztalatokból kiindulva a műszak elsődleges feladata a Gilisztás gátjánál tapasztalt vízszivárgás megszüntetése volt. A munkában összesen 11-en vettünk részt és mintegy 1 órás jégtöréssel és a nyelő tisztításával sikerült a szivárgást meggátolni (1. fotó). Ezt követően elindultunk a barlangba a Hármas-akna mögötti járatszakaszhoz.

A bontás során elsősorban pajszert és kalapácsot használtunk. Ezek voltak a legoptimálisabbak a beszorult kisebb nagyobb kövek eltávolításához és darabolásához. A végponton végig friss levegőt tapasztaltunk. A műszak során kevesen voltunk a létráig való depózáshoz, így csak a kanyarig depóztunk. A bontás végére kb. 3-4 méterrel haladtunk előre. A járat jellege: oldalt szálkövek, melyek a fejünk fölött kb. 40 cm-rel összezárnak. A járat kb. 15-20 fokos szögben emelkedik és tágul. Hozzávetőleg 3-4 méter járat látszik előre, aztán úgy tűnik, kanyarodik. A következő műszaknak helyet kell kialakítani a nagyobb kövek kibontásához.

1. fotó: A Gilisztás-barlang bejáratának tisztítása

A műszak eredményei, megfigyelései:

- Hozzávetőleg 3-4 méter előrehaladás
- Folyamatos friss levegő
- Az eddig markáns omladéknak hitt szakasz könnyen bontható, és inkább vízmozgás által beszorított kisebb nagyobb mész és homokkövek beszorulásával alakulhatott ki

2017. február 4. (Szombat)

(Trió délutáni műszak)

A bontás helyszíne a Hármaskő mögötti végpont volt. A járatban továbbra is meglehetősen hideg van, friss, hideg levegő áramlik be. A jelentős olvadék vizek ellenére a járatban, a barlang más szakaszaihoz képest, nem növekedett meg nagymértékben a vízhozam.

A bontás során főként laza, homokos kavicsos sóderbe ágyazott nagyobb köveket távolítottunk el az amúgy jelentősnek mondható – helyenként 70 cm - széles járatból. A műszak során kb. 1,5 métert haladtunk előre.

1.3. Kutatótábor 2017. március 17-19.**RÉSZTVEVŐK:**

Ács-Kovács Milán, Barta Károly, Bauer Márton, Bereczky Bence, Bognár Csengele, Csépe-Muladi Beáta, Csépe Zoltán, Csurka Mária, Illés Andrea, Molnár László, Tarnai Tamás, Tihanyi Keve, Varga Rita, Vincze Andrea, Vincze Dorottya, Zámbo Csilla.
(összesen 16 fő)

2017. március 17. (Péntek)

Az este során mindkét végpontra lement egy-egy csapat. Az Agyagos-ági végponton a levegő továbbra is jó, továbbra is száraz, jól rétegzett sárgás barnás agyagot bontunk a tovább haladás érdekében. A műszak során kb. 80 cm-t haladtunk előre a teljes szelvényben. A depózás a kút bejáratához történt.

Ezzel párhuzamosan bontás történt a Hármaskő mögött is. A járatban továbbra is erős, friss huzatot tapasztaltunk. A bontás során erősen felfelé haladtunk a szelvény mentén a laza üledék eltávolításával és a járatban való depózással. Kb. 1,5 métert haladtunk.

2017. március 18. (Szombat)

A nap folyamán a Trió, Hármaskna mögötti szakaszt tágítottuk. A végponton előre haladás nem történt, de a járatot könnyebben járhatóvá tettük. A Hármasknába depóztunk.

1.4. Kutatótábor 2017. május 5-7.

RÉSZTVEVŐK: Barta Károly, Bauer Márton, Bereczky Bence, Csépe Zoltán, Muladi Beáta, Tarnai Tamás, Varga Rita, Zámbo Csilla (összesen 8 fő)

A nap folyamán egy nagy létszámú műszakot bonyolítottunk le a Hármaskna mögötti járatban. A végponton bontottunk és egyből a Hármasknáig kidepóztunk. A műszak során további 2–2,5 métert haladtunk előre. A járat erősen felfelé, gyakorlatilag függőleges irányt váltott. Erősen omladékos. Tulajdonképpen egy kürtő aljában találjuk magunkat. A járat nyugati fala stabil szálkő, a keleti instabil omladék. Mind felfelé az omladékban, mind az omladék nyugati felében, közel vízszintesen látszik folytatás. Ez utóbbiban kb. 1,5 méternyit előre lehet kúszni, ahol az előre dobált kavicsok kb. 1-2 métert esnek egy keskeny szálkő hasadékban. Az omladékban vegyesen találhatóak homok és mészkövek. A járat jelenlegi formájában sem bontásra, sem bejárásra nem ajánlott. Erősen omlásveszélyes (jelenleg egy 1 méteres pajszer járatbiztosítás céljából bent maradt a járatban). Miután úgy döntöttünk, hogy a járatból visszamászunk és felhagyunk a járatbiztosításig a bontással, a törmelékot depóztuk ki az aknáig, majd minden eszközzel (kivéve a biztosító pajszer) elhagytuk a barlangot.

1.5. Kutatótábor 2017. október 14-16.

A hétfőn, tekintettel az egyéb, nem barlangos programok miatt, egy kutató műszakot bonyolítottunk le a Hármaskna mögött. Az előző alkalommal felhagyott járat alatt, a haladási irány szerinti baloldalon lévő kis hasadékot bontottuk. Ez a „járat” is erős, hideg huzattal jellemezhető. Reményeink szerint a felső omladékot oldalról megkerüli, így biztonságosan feltárható a belsőbb szakasz. A műszak során kb. 2 métert haladtunk.

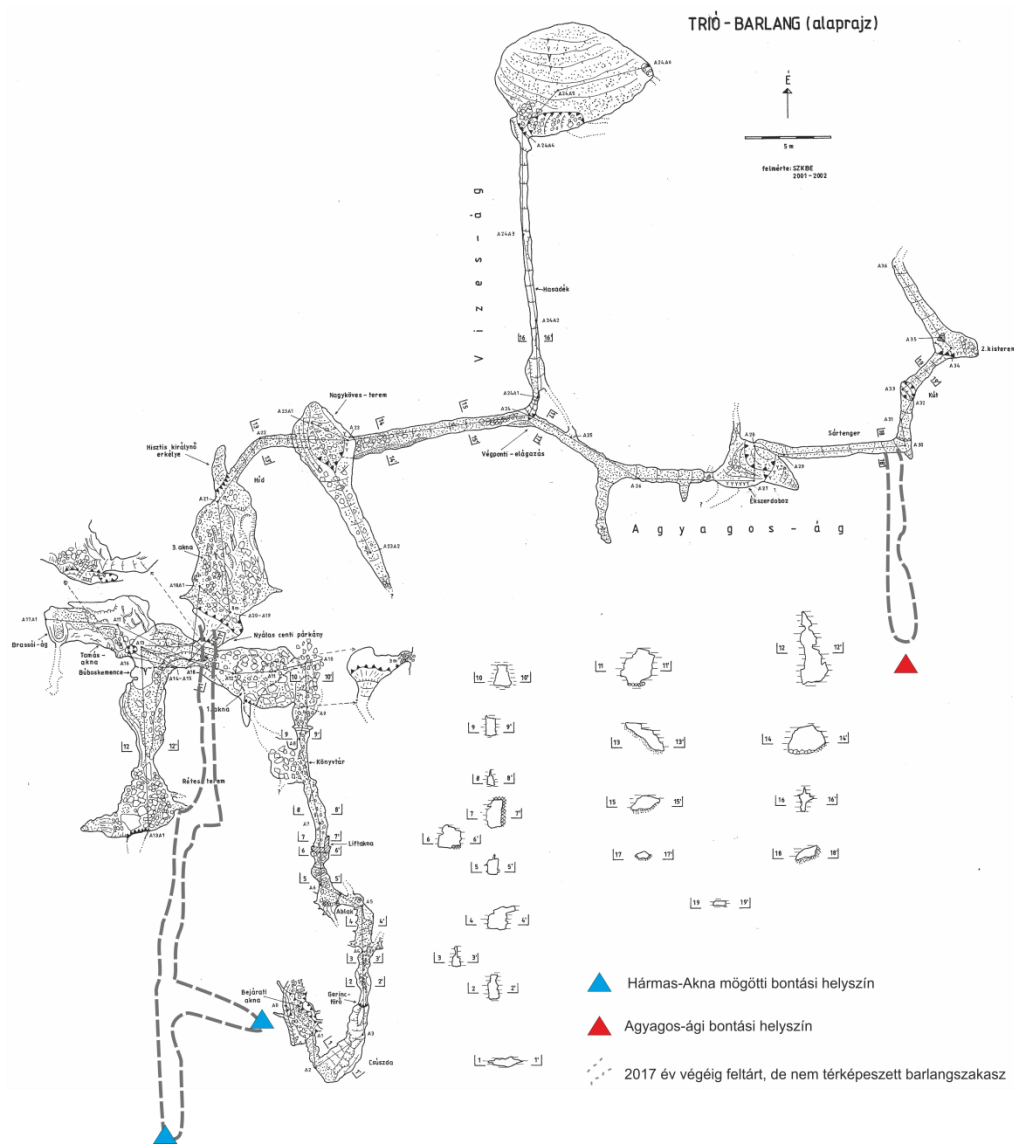
Kutatási eredmények 2017-ben

2017-ben jelentős eredményt nem értünk el. Mindkét 2015-ben elkezdett végpontot továbbra is bontásra érdemesnek tartjuk. A kutatási alkalmak mellett számos megfigyelő túrán vettünk részt, ahol a két említett végpontot figyeltük.

Ezek alapján úgy tűnik, hogy az Optikás-ágban a légkörzés független az Ékszerdoboztól, ami jelentős járatok meglétére utalhat. Véleményünk szerint, akár egy markáns szifonkerülő is lehet ez a járatszakasz.

Szintén érdekes megfigyelést tettünk a Hármas-akna mögötti járatban: az állandó vízhozamú vízcsordogálás még akkor sem növekszik meg, ha a barlang többi járatszakaszán jelentősen megnő a vízmozgás, illetve a legnagyobb szárazságban is ugyanolyan hozammal szivárog.

Szintén érdekes megfigyelés, hogy a téli időszakban, a bejáratban megfigyelhető szúnyogok itt is telelnek. Tekintve, hogy a barlang ismert aknarendszerében nem láttunk ilyesmit, arra következtetünk, hogy a Hármas-akna mögötti szakasz szoros kapcsolatban állhat a felszínnel. Ezt erősíti meg a nagy mennyiségű homokkő törmelék/sziklák, valamint a friss guanó és befelé elrepülő denevérek is.

3. ábra. A 2017. év végére feltárt, de még nem térképezett barlangszakaszok vázlata

Trió-barlang		
	2016	2017
Hossz:	290 m	298 m
Mélység:	58 m	58 m
Vertikális kiterjedés:	58 m	58 m

1. táblázat. A 2017 évi feltárási eredmények a Trió-barlangban (becsült értékek)

Kutatási koncepciónk a 2018. évre

A 2017. év végén lejártak az Egyesület kutatási engedélyei, így a 2018. évi kutatási terv az általunk benyújtandó kutatási kérelem elbírálásának függvénye.

A jövőben aktív feltáró kutatást elsősorban a Szuadó-völgyi barlangokban (Trió-, Szuadó-, Gilisztás-, valamint a Vízfő-barlangokban tervezünk. Ezek közül kiemelt prioritást élvez a Trió-barlang, melyben 2018-ban jelentős előrelépés lehetséges a Hármaskő-akna mögötti szakaszban. Geológiai, valamint morfológiai mérések, illetve a Szuadó-völgyi barlangok fejlődéstörténete alapján feltételezhető, hogy egy néhány méteres vertikális járatszakaszbontásával egy nagyméretű üregrendszerbe juthatunk. A jövőben ez élvezi a prioritást.

Mindemellett a következő években kiemelt figyelmet tervezünk fordítani a szakmai (geológiai, biológiai, valamint klimatológiai) dokumentációra. Az Egyesület immáron több, mint 20 éves működése alatt jelentős mennyiségű tudományos ismeretanyagot halmozott fel, melynek rendszerezését, valamint kiegészítését a következő években szeretnénk elvégezni.

Kelt: Budapest, 2018. február 12.

Jó szerencsét!

Tarnai Tamás
kutatásvezető

Ács-Kovács Milán
elnök

**Szegedi Karszt- és
Barlangkutató Egyesület**
7677 Orfű, Barlangkutató u. 1.
Adószám: 18461709-1-02
Bankszámlaszám: 57400097-10105577